

- "Hac ahin: "Onlar oruc tutmasa yaxdr

.Payla Twitl Hr il Ramazan ay gldikd mslmanlarda orucun tutulmas il bal bir ox suallar yaranr

Arannews-Oxucular maraqlandran suallara cavab almaq n tannm ilahiyyat, "Mdi Dada" mscidin axundu, Qafqaz Mslmanlar darsinin slahiyytli nmayndsi Hac ahin Hsnli msahibsini tqdim edirik:- *Hr il Ramazan aynn ilk gnnd snnilr v ilr arasnda fikir ayrly yaranr. Bunu hll etmk, orta q mxrc tapmaq mmkn deyil?*- Azrbaycanda bunun hlli yolu artq taplb. slind bu snni-i mslsindn daha ox lklrin corafi mvqeyi il bal olan msldir. Bir lkd ayn grnmsi baqa bir lkd orucun tutulmasna sbb ola bilmz.- *Amma bu bizd i-snni fikir ayrly kimi qbul olunur...*- Tmamil yanldr. nki Azrbaycan daxilind ayn myyn edilmsi, ayn daxil olmas amax rsdxanas, Qafqaz Mslmanlar darsi arasnda komissiya yaradlb. Ayn mahid olmas nticsind ayn birinci gn elan olunur. Mn zm d bu komissiyann zvyim v biz orada teleskoplar vasitsil Ay mahid edirik. Bunu bir ox mslman lklri edir. - *slind mntiq Azrbaycanda Ay n vaxt grnbs, mzhbindn asl olmayaraq btn dindarlar hmin gn Ramazan aynn ilk gn kimi qbul etmlidir...*- Son illrd bu msld myyn qdr tnzimlm var. Bundan sonra da tnzimlm olacaq. - *Namaz qlmayan xs oruc tuta bilmir v onun orucu qbuldurmu?*- Namaz qlmaq ayr ibadtdir, oruc tutmaq ayr. Hr ikisi Allahn vacib buyurduu mlldir. Bir insan namaz yerin yetirmirs, tbii ki oruc tuta bilr. Yni namaz qlmayan insann da oruc tutmas vacibdir. Biz bzn insanlar ibadtdn kindiririk. Namaz qlmrsansa, oruc tuta bilmzsn, tutursansa orucun qbul deyil demk tmamil yanl bir eydir. Oruc insan Allaha yaxnladran ibadtdir, bzi hallarda insanlar oruc tutar, sonradan digr digr dini hkmlr d rbt yaranr. Buna gr d oruc tutub, namaz qlmayan insana dey bilmirik ki, oruc tutma. kisinin birini v ya hr ikisini edirs, bu yen d yax mldir. - *Shr imsaka oyanmadan oruc tutmaq istynlr oxdur. Bunu etmk olarm?*- Oruc tutan insann imsaka oyanmas bynilndir. Amma bir insan oyanmadsa v ya yuxuda qaldsa, yen d orucunu tutmaldr. Bilrkd v ya bilmyrkdn imsak yemyn insanlar oruc tutmaqda davam etmlidir. Onlar orucular dzgndr. - *Bir tanmz oruc tutarkn siqaret kir v bunu onunla saslandrr ki, Quranda siqaretl bal he bir qadaa yoxdur. Orucu pozulurmu?*- Orada msl siqaret yox, qat tstn udmaqdr. Hr bir halda qat tstn v tozu udmaq orucu batil edr. Siqaret kmk qat tstnn udulmas olduundan orucu batil edr. - *Dindarlar arasnda daha bir bdi anlalmazlq var, bzilri hava qaralanda orucu arlar, bzilri is namaz vaxt girmdn, azan verilmdn bunu etmirlr. n dorusunu hanslar edir?*- Gn batandan bir qdr sonra namaz vaxt girir. QM-nin cdvlinin dzgnlyn mn xsn cavab ver bilm. O cdvld gstriln vaxtda iftar amaq lazmdr. Yni mrrib namaznn vaxt girdikdn sonra iftar amaq lazmdr. - *slam yanl anlayanlar, yetrli dini bilgisi olmayan bzi insanlarda bel dnc var; Ramazan aynda namaz qlb-oruc tutmaq, gnahlardan uzaq olmaq vacibdir, digr aylarda yox. Mgr yerd qalan 11 ayda ibadtd etmk lazmd deyil v ya gnah iltmk olar? strdik, bu msly d aydnlq gtirsiz?*- Ramazan aynda oruc tutmaq htta Qurani Krimd var: Ey iman gtirnlr, sizdn nckilr vacib olduu kimi oruc siz d vacibdir ki, blk phrizkarlardan, tqvallardan olasz. Oruc insanda hanssa bir mnvi keyfiyyti formaladрмаq ndr. Oruc yaln z Ramazan aynn ibadti deyil. Oruc insanda zn hakim olma hissini, iradsini gclndirir, nsan yegan varlqdr ki, zn "yox" demyi bacarr. nsanda bu gc var. nsan 2 yol ayrmda qalr v ondan toqquan mxtlif istklri il mbariz aparr. Ramazan aynn orucu biz almzn seimi il davranma yrdir. Yni nfsimizin, istklrimizin siri olmayaq. Ramazan ay biz hqiqi azadl daddr. Amma bu yaln z 1 ay rzind olmamldr, sonra btn hyatmda tbbiq edilmidir. Ramazan aynn orucu z bir dyrdir, yaam modelidir. Ramazan aynda biz gn rzind insan n yemk-imk kimi n zruri ehtiyaclardan imtina edirik. nsan bunu etmkl sanki mq edir v nfsin yox demyi yrdir. nki insan z istklrin srhd qoymadqda tamahkar bir varla evrilir, dnya hrisi olur, nyis ld etmk n baqalarn ruhuna tcavz edir. Belc zlm yaranr. Amma insan zn cilovlasa he kiml ii olmaz, haqsizlq etmz. Oruc slind hm frdi tkaml, hm d ictimai mnasibtlri tnzimlmk ndr. Sizin sznz qvvt, bu ay bitdis, sonra n istsn etmk, el bu ayn flsfsin ziddir. - *Cinsi azln oruc tutmas, mumiiyytl dini aynlri yerin yetirmsi n drcd dorudur? Nzriniz atdrm ki, bunu ednlr az deyil.*- Quranda v hdisrimizd aq-aydn deyilir ki, bu qadaan olunmu mldir. Onlarn tutduu yol insan tbitin, fitrtin zidd olan bir mldir.

Tbii ki, bu insanlar mxtlif vasitlrl zlrini o ilrdn qoruya bilrlr. Amma bir insan vacib ibadtlri yerin yetirirs, biz ona qadaan ed bilmrik. Biz n kimis zorla ibadt vadar ed bilrik, n d qadaan ed bilrik. Hr bir halda Allah rhmlidir v bu onun Allahla z aralarnda olan mnasibtdir. Bu haqqda hanssa sz sylmk tindir. - *Yni Allahla bndnin arasna girmk istmirsiz.* - Bli. - *Sfrd olan insan orucu nec tutmaldr?* - Gedib-qaytmaq msafsi 45 km-dn artq olarsa oruc tutmamaldr. Gedib gnorta namaznadk qaydacaqsa, oruc tuta bilrik. Yni shr xb, gnorta azanna qdr qaytdqsa v yaxud da, gnorta azanndan sonra yola xrqsa oruc tutmaq olar. gr getdiyimiz yerd 10 gndn az qalacaqsa oruc tutmamalyq. - *Krplrin sd vern analar oruc tutmazsa qzas vacibdirmi?* - Sd vern analar oruc tutmasa yaxdr, nki sdlri azala bilr. Bli, nvbti ?Ramazan ayna qdr oruc tutmayan gnrlin qzasn tutmaldr. - *gr kims oruc tuta bilmirs, neylmlidir*

zrl sbbdn oruc tutmayanlar - o xstlr ki, oruc onlarn shhtin ziyan vurur, hamil qadnlar, sd - vern analar, ox yal insanlar v bir d sfrd olanlar nvbti Ramazan ayna qdr qzalarn tutmaldr. Saalmaz xstlrin zrindn oruc gtrlr. Amma yax olar ki, 1 gnn vzin bir imkansz insan doyuracaq qidann pulunu dsinlr. Msln, bu mbl 1 kq rk miqdarnda ola bilr. - *ftar sfrlrinin verilmsi ilbil artr. Misal n, biz 400-500 imkansz aily iftar sfrsi vermiik. ks trfd is bir nfrlik menyü 50-100 manat olan olan bahal iftar sfrlri var.* - Tssf ki, iftar sfrsi bzn an-hrt, rqbət vasitsin evrilir. nsanlar sanki bir-biri il bu msld d yarrlar. ftar sfrlri maksimum sad v doyumlu olmaldr. Tmamil haqlsz, zngin insanlar israfla yol verib ancaq zngin insanlar dvt edib, adn iftar sfrsi qoymaq... Hr halda biz Allahdan bu sfrlrin qbul olmasn dilyirik, amma yax olard ki, Ramazanda orucun mahiyytin uyun iftar sfrlri tkil olunsun. Mn iftar sfrlrin yaln z ehtiyacl insanlar dvt olunmaldr fikrinin trfdar deyilm. ksin, dnrn ki, zngin v ehtiyacl insanlar iftar sfrlrinin arxasnda bir araya glsinlr. nki ayr-sekilik salnarsa ehtiyacl insanda utanc hissi yaranar, znginlrd tkbbr hissi yaradar. Mnc iftar sfrlri qarq olmaldr. Yoxsullarla znginlri bir araya gtirmlidir. Orucluq mhz hmin bu sosial brabrliyi tbli edir. - *Bu ayda oruc tutan v tutmayan insanlara n tvsiy edrdiniz?* - Orucluqdan drs alma tvsiyy edrdim. Dinimiz tfkkr, dnc dinidir. Bzn biz axna db, kimins tsiri il din z tuturuq. Bu yanldr, bu fanatizmdir. Htta doru mli bel kimins tsiri altnda edirik, mstqil qrar vermiriks, bu yanldr. Ramazan aynda insanlara dnmk frsti verilir. nsan dnmlidir ki, mn niy myyn saatlarda ac qalram? Mnim yemk yeyib-yemmyimin Allaha oxmu frqi var? Bu n drcd Allah n nmlidir? Arardrdqda grk ki, bu bir flsfdir. Yni insan kimliyi haqqnda suallarn cavabn tapmaldr. Mn dnrn ki, insanln sas problemi bundadr ki, XXI srd hl kimm sualna cavab tapa bilmir. Kimi deyir insan yrte bir heyvand, kimi baqa bir ictimai varlq ad qoyur. Hr insan haqqnda frqli danr. Dinimizin insan haqqnda konsepsiyas bunu ifad edir: nsan ilahi bir ruh daycsdr. nsan ad bioloji varlq deyil, insann ehtiyaclar yemk-imkl mhduclamr. Mn oruc tutanlara tvsiy edrdim ki, bu ayda zlrini tapsnlar, z hqiqi kimliklrini kf etsinlr. Bu ay hm d ruhun nfsani istklr zrind qlbsidir. Bu ayda biz bu qlbnin tntnsini qeyd edirik. Ona gr d, oruc halnda olan insann qlbind qrib bir sevinc olur. Bu maddi adlqdan frqlnir. nsan zn rahat hiss edir, qlbind bir aramlq hissi yaanr. Oruc tutanlara tvsiy edrdim ki, bu ayda bir qdr dnmkl, zn tftil mul olsunlar. Bel etmkl bu aydan daha ox faydalanarq.

((baku.ws